

Centrum Kompetencji BOF – kompleksowy model wsparcia i modernizacji systemu kształcenia zawodowego na terenie Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego

Program nauczania kursu umiejętności zawodowych

ROL.04.6. Obsługa środków technicznych stosowanych w rolnictwie

Białystok 2018

Autor: Julita Mińko

Recenzenci: Teresa Kakareko, Magdalena Tywończuk

Opiekun merytoryczny/naukowy:

Program nauczania kursu umiejętności zawodowych

ROL.04.6. Obsługa środków technicznych stosowanych w rolnictwie

w ramach kwalifikacji

ROL.04. Prowadzenie produkcji rolniczej

w zawodzie

rolnik 613003

Program opracowany w oparciu o aktualnie obowiązujące akty prawne:

- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe(Dz. U. z 2017 r. poz. 59, 949 i 2203);
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 marca 2017 r. w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego (Dz.U. 2017 poz. 622);
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 31 marca 2017 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach (Dz.U. 2017 poz. 860);
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2017 r. w sprawie kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych (Dz.U. 2017 poz. 1632).

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe: „Art. 4. Ilekroć w dalszych przepisach jest mowa bez bliższego określenia o uczniach - należy przez to rozumieć także słuchaczy...” w programie nauczania używa się wymiennie określeń uczeń i słuchacz

Opracowanie programu nauczania sfinansowano ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach projektu Centrum Kompetencji BOF – kompleksowy model wsparcia i modernizacji systemu kształcenia zawodowego na terenie Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020.

Spis treści

1. Nazwa formy kształcenia	3
2. Czas trwania kursu i sposób jego realizacji.....	3
3. Cele kształcenia.....	3
4. Powiązanie kursu umiejętności zawodowych z kwalifikacją i zawodami	5
5. Wymagania wstępne dla uczestników.....	8
5.1. Wymagania podstawowe	8
5.2. Zalecane wymagania wstępne w zakresie wiedzy i umiejętności.....	8
5.2.1. Wiedza i umiejętności w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy (BHP)	8
5.2.2. PKZ(ROL.c) Umiejętności stanowiące podbudowę do kształcenia w zawodach: ogrodnik, technik ogrodnik, pszczelarz, technik pszczelarz, rolnik, technik rolnik, technik architektury krajobrazu, technik hodowcy koni, operator maszyn leśnych, technik leśnik, rybak śródlądowy, technik rybactwa śródlądowego, technik weterynarii, technik agrobiznesu, jeździec, mechanik – operator pojazdów i maszyn rolniczych, technik mechanizacji rolnictwa i agrotechniki	9
5.3. Zalecane wymagania wstępne w zakresie kompetencji personalnych i społecznych (KPS)	10
6. Plan nauczania	11
7. Treści nauczania i opis efektów kształcenia	12
8. Sposób osiągnięcia celów kształcenia.....	14
8.1. Zadania do wykonania dla słuchaczy.....	14
8.2. Warunki realizacji kształcenia na kursie umiejętności zawodowych.....	14
8.3. Środki i materiały dydaktyczne	15
8.4. Formy organizacyjne zajęć	16
8.5. Kryteria oceny i metod sprawdzania efektów kształcenia.....	16
8.6. Formy indywidualizacji pracy słuchaczy.....	16
8.7. Wskazania dla prowadzącego zajęcia	16
9. Zalecana literatura	17
10. Sposób i forma zaliczenia.....	17
11. Potwierdzenie uzyskania umiejętności zawodowych	18

1. Nazwa formy kształcenia

Kurs umiejętności zawodowych ROL.04.6. Obsługa środków technicznych stosowanych w rolnictwie wyodrębniony w kwalifikacji ROL.04. Prowadzenie produkcji rolniczej wyodrębnionej w zawodzie rolnik 613003.

2. Czas trwania kursu i sposób jego realizacji

2.1. Termin rozpoczęcia i zakończenia kursu: ustala organizator

2.2. Liczba godzin: 150 godzin

2.3. Sposób organizacji kursu: forma stacjonarna lub zaoczna

2.4. Informacje o wykorzystaniu technik i metod kształcenia na odległość: kurs może być prowadzony z wykorzystaniem technik i metod kształcenia na odległość

3. Cele kształcenia

Celem kształcenia zawodowego jest przygotowanie uczących się do życia w warunkach współczesnego świata, wykonywania pracy zawodowej i aktywnego funkcjonowania na zmieniającym się rynku pracy.

Elastycznemu reagowaniu systemu kształcenia zawodowego na potrzeby rynku pracy, jego otwartości na uczenie się przez całe życie oraz mobilności edukacyjnej i zawodowej absolwentów ma służyć wyodrębnienie kwalifikacji w poszczególnych zawodach wpisanych do klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego oraz ich podział na umiejętności zawodowe.

Kursy umiejętności zawodowych mogą być realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.

Realizacja kursów umiejętności zawodowych z wykorzystaniem technik i metod kształcenia na odległość stwarza ogromne możliwości szybkiego reagowania na potrzeby rynku pracy, znacznie skraca czas nabywania umiejętności zawodowych, daje niebywale możliwości bardzo szybkiej modernizacji treści kształcenia, a także przedstawienia ich w interesującej obudowie dydaktycznej.

Osoba kończąca kurs umiejętności zawodowych: ROL.04.6. Obsługa środków technicznych stosowanych w rolnictwie wyodrębniony w kwalifikacji ROL.04. Prowadzenie produkcji rolniczej powinna być przygotowana do wykonywania części zadania zawodowego wynikającego z zapisów podstawy programowej: Prowadzenie produkcji rolniczej.

Do wykonywania wyżej wymienionego zadania zawodowego niezbędne jest osiągnięcie:

- 1) rozpoznawania materiałów konstrukcyjnych i eksploatacyjnych stosowanych w pojazdach, maszynach i urządzeniach rolniczych;
- 2) określania sposobów ochrony przed korozją;
- 3) rozróżniania środków technicznych stosowanych w produkcji rolniczej;
- 4) posługiwania się dokumentacją techniczną pojazdów, maszyn i urządzeń rolniczych;
- 5) obsługiwania urządzeń i systemów energetyki odnawialnej w gospodarstwie;

- 6) obsługiwanie urządzeń wodnych i wodociągowych stosowanych w gospodarstwie;
- 7) dobierania pojazdów i środków transportu do rodzaju prac wykonywanych w rolnictwie;
- 8) przygotowania do pracy pojazdów, maszyn, narzędzi i urządzeń;
- 9) wykonania czynności związanych z przeglądami technicznymi oraz konserwacją pojazdów, maszyn i urządzeń rolniczych;
- 10) eksploatacja środków technicznych wykorzystywanych w chemicznej ochronie roślin;

Kształcenie zgodnie z opracowanym programem nauczania pozwoli na osiągnięcie wyżej wymienionych celów kształcenia.

4. Powiązanie kursu umiejętności zawodowych z kwalifikacją i zawodami

Kwalifikacja ROL.04. Prowadzenie produkcji rolniczej właściwa dla zawodu rolnik 613003.

Rołnik
ROL.04.

W kwalifikacji wyodrębniono siedem części – umiejętności zawodowe:

- 1. Bezpieczeństwo i higiena pracy;**
- 2. Podstawy rolnictwa;**
- 3. Prowadzenie produkcji roślinnej;**
- 4. Dobieranie metod i środków ochrony roślin zgodnie z zasadami integrowanej ochrony roślin;**
- 5. Prowadzenie produkcji zwierzęcej;**
- 6. Obsługa środków technicznych stosowanych w rolnictwie;**
- 7. Organizowanie zbytu zwierząt gospodarskich i produktów rolnych.**

Efekty kształcenia właściwe dla poszczególnych części kwalifikacji ROL.04.6. Obsługa środków technicznych stosowanych w rolnictwie w zawodzie rolnik 613003 przedstawiają się następująco:

1. Bezpieczeństwo i higiena pracy

uczeń:

- 1) stosuje zasady bezpieczeństwa i higieny pracy oraz przestrzega przepisów prawa dotyczących ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska w rolnictwie;
- 2) rozróżnia zadania i uprawnienia instytucji oraz służb działających w zakresie ochrony pracy i ochrony środowiska;
- 3) rozróżnia prawa i obowiązki pracownika oraz pracodawcy w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy;
- 4) określa skutki oddziaływania czynników wpływających negatywnie na organizm człowieka;
- 5) organizuje stanowisko pracy zgodnie z wymaganiami ergonomii, przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska;
- 6) stosuje środki ochrony indywidualnej i zbiorowej podczas wykonywania zadań zawodowych;
- 7) udziela pierwszej pomocy w stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego;

2. Podstawy rolnictwa

Uczeń:

- 1) rozróżnia czynniki siedliska i zabiegi uprawowe;
- 2) rozpoznaje gleby i ocenia ich wartość rolniczą;
- 3) przewiduje pogodę na podstawie pomiarów czynników atmosferycznych oraz obserwacji zjawisk meteorologicznych, prognoz i map pogody;
- 4) posługuje się przyrządami meteorologicznymi;
- 5) ocenia wpływ nawozów na glebę i roślin;
- 6) rozpoznaje gatunki roślin i zwierząt;
- 7) stosuje programy komputerowe wspomagające wykonywanie zadań;
- 8) wykonuje czynności kontrolno-obługowe ciągników rolniczych;
- 9) stosuje przepisy prawa dotyczące ruchu drogowego w zakresie niezbędnym do uzyskania prawa jazdy kategorii T;
- 10) wykonuje czynności związane z prowadzeniem i obsługą ciągnika rolniczego;
- 11) korzysta z usług instytucji i organizacji działających na rzecz wsi i rolnictwa;
- 12) charakteryzuje zasady korzystania ze środków finansowych na rozwój rolnictwa i obszarów wiejskich;
- 13) sporządza biznesplan dla gospodarstwa rolnego;
- 14) optymalizuje koszty i przychody prowadzonej działalności rolniczej;
- 15) rozpoznaje właściwe normy i procedury oceny zgodności podczas realizacji zadań zawodowych

3. Prowadzenie produkcji roślinnej

Uczeń:

- 1) dobiera rośliny do warunków klimatyczno-glebowych i ekonomicznych danego rejonu;
- 2) dobiera zmianowanie roślin uprawnych do określonych warunków gospodarstwa rolniczego;
- 3) planuje nawożenie organiczne i mineralne
- 4) przygotowuje materiał siewny do siewu;
- 5) wykonuje zabiegi agrotechniczne związane z produkcją roślin uprawnych;
- 6) rozpoznaje choroby, szkodniki i chwasty roślin uprawnych;
- 7) dobiera metody i środki stosowane w ochronie roślin;
- 8) obsługuje maszyny i urządzenia stosowane w produkcji roślinnej;
- 9) prowadzi uprawę roślin zgodnie ze Zwykłą Dobrą Praktyką Rolniczą, z zasadą wzajemnej zgodności oraz rachunkiem ekonomicznym;
- 10) stosuje ekologiczne metody uprawy roślin;

4. Dobieranie metod i środków ochrony roślin zgodnie z zasadami integrowanej ochrony roślin

Uczeń:

- 1) charakteryzuje przepisy prawa dotyczące środków ochrony roślin;
- 2) charakteryzuje środki ochrony roślin;
- 3) stosuje integrowaną ochronę roślin;
- 4) charakteryzuje wpływ środków ochrony roślin na środowisko;
- 5) charakteryzuje zasady bezpieczeństwa i higieny pracy podczas sprzedaży i stosowania środków ochrony roślin;

5. Prowadzenie produkcji zwierzęcej

Uczeń:

- 1) rozróżnia budowę anatomiczną zwierząt gospodarskich;
- 2) określa procesy życiowe zachodzące w organizmach zwierząt gospodarskich;
- 3) rozpoznaje gatunki, typy użytkowe i rasy zwierząt gospodarskich;
- 4) określa kierunki chowu zwierząt gospodarskich;
- 5) ocenia jakość pasz stosowanych w żywieniu zwierząt gospodarskich;
- 6) prowadzi gospodarkę paszową w produkcji zwierzęcej;
- 7) analizuje wpływ żywienia zwierząt gospodarskich na wyniki produkcyjne i ekonomiczne;
- 8) dobiera sposoby utrzymania zwierząt gospodarskich;
- 9) dobiera technologie chowu zwierząt gospodarskich;
- 10) dobiera środki techniczne do prac w produkcji zwierzęcej;
- 11) obsługuje maszyny i urządzenia stosowane w produkcji zwierzęcej;
- 12) wykonuje prace związane z żywieniem, rozrodem oraz pielęgnacją zwierząt gospodarskich;
- 13) wykonuje prace związane z higieną zwierząt gospodarskich i utrzymaniem pomieszczeń inwentarskich;
- 14) prowadzi produkcję zwierzęcą zgodnie ze Zwykłą Dobrą Praktyką Rolniczą i z zasadą wzajemnej zgodności;
- 15) rozpoznaje objawy chorobowe na podstawie wyglądu i zachowania zwierząt gospodarskich;
- 16) przestrzega zasad identyfikacji i rejestracji zwierząt gospodarskich oraz obrotu nimi;
- 17) stosuje metody ekologiczne w produkcji zwierzęcej.

6. Obsługa środków technicznych stosowanych w rolnictwie

Uczeń:

- 1) rozpoznaje materiały konstrukcyjne i eksploatacyjne stosowane w pojazdach, maszynach i urządzeniach rolniczych;
- 2) określa sposoby ochrony przed korozją;
- 3) rozróżnia środki techniczne stosowane w produkcji rolniczej;
- 4) posługuje się dokumentacją techniczną pojazdów, maszyn i urządzeń rolniczych;
- 5) obsługuje urządzenia i systemy energetyki odnawialnej w gospodarstwie;
- 6) obsługuje urządzenia wodne i wodociągowe stosowane w gospodarstwie;
- 7) dobiera pojazdy i środki transportu do rodzaju prac wykonywanych w rolnictwie;
- 8) przygotowuje do pracy pojazdy, maszyny, narzędzia i urządzenia;

9) wykonuje czynności związane z przeglądami technicznymi oraz konserwacją pojazdów, maszyn i urządzeń rolniczych;

10) eksploatuje środki techniczne wykorzystywane w chemicznej ochronie roślin;

7. Organizowanie zbytu zwierząt gospodarskich i produktów rolnych

Uczeń:

- 1) prowadzi rozpoznanie rynku:
  - a) określa mechanizmy rynkowe dotyczące produktów rolnych
  - b) charakteryzuje segmenty konsumentów produktów rolnych;
- 2) planuje przebieg procesu dystrybucji;
- 3) przygotowuje produkty pochodzenia roślinnego do sprzedaży;
- 4) określa sposoby sprzedaży produktów pochodzenia roślinnego;
- 5) przygotowuje zwierzęta do pokazów i wystaw:
  - a) identyfikuje cechy zwierząt gospodarskich przydatne podczas pokazów i wystaw
  - b) określa zakres czynności przygotowujących zwierzęta do pokazów i wystaw
  - c) wykonuje czynności przygotowujące zwierzęta do pokazów i wystaw;
- 6) przygotowuje zwierzęta i produkty pochodzenia zwierzęcego do sprzedaży;
- 7) określa sposoby sprzedaży zwierząt i produktów pochodzenia zwierzęcego.

5. Wymagania wstępne dla uczestników

5.1. Wymagania podstawowe

Uczestnikiem kursu może być osoba pełnoletnia, która skończyła przynajmniej gimnazjum lub 8-letnią szkołę podstawową z terenu Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego oraz posiada orzeczenie lekarskie o braku przeciwwskazań zdrowotnych do wykonywania i pobierania praktycznej nauki zawodu.

5.2. Zalecane wymagania wstępne w zakresie wiedzy i umiejętności

Kandydat posiada:

- 1) ogólna wiedzę z zakresu podstaw rolnictwa;
- 2) posiada podstawowe zasady wykonywania prac związanych z prowadzeniem produkcji rolniczej;
- 3) podstawowe zasady wykonywania prac związanych z obsługą techniczną maszyn i urządzeń stosowanych w rolnictwie;

5.2.1. Wiedza i umiejętności w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy (BHP)¹

Uczeń:

---

¹ efekty kształcenia powinny być nadal doskonalone na kursie umiejętności zawodowych

- 1) stosuje zasady bezpieczeństwa i higieny pracy oraz przestrzega przepisów prawa dotyczących ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska w rolnictwie;
- 2) rozróżnia zadania i uprawnienia instytucji oraz służb działających w zakresie ochrony pracy i ochrony środowiska;
- 3) rozróżnia prawa i obowiązki pracownika oraz pracodawcy w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy;
- 4) określa skutki oddziaływania czynników wpływających negatywnie na organizm człowieka;
- 5) organizuje stanowisko pracy zgodnie z wymaganiami ergonomii, przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska;
- 6) stosuje środki ochrony indywidualnej i zbiorowej podczas wykonywania zadań zawodowych;
- 7) udziela pierwszej pomocy w stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego;

5.2.2. PKZ(ROL.c) Umiejętności stanowiące podbudowę do kształcenia w zawodach: ogrodnik, technik ogrodnik, pszczelarz, technik pszczelarz, rolnik, technik rolnik, technik architektury krajobrazu, technik hodowca koni, operator maszyn leśnych, technik leśnik, rybak śródlądowy, technik rybactwa śródlądowego, technik weterynarii, technik agrobiznesu, jeździec, mechanik – operator pojazdów i maszyn rolniczych, technik mechanizacji rolnictwa i agrotechniki

PKZ(ROL.c) Umiejętności stanowiące podbudowę do kształcenia w zawodach: ogrodnik, technik ogrodnik, pszczelarz, technik pszczelarz, rolnik, technik rolnik, technik architektury krajobrazu, technik hodowca koni, operator maszyn leśnych, technik leśnik, rybak śródlądowy, technik rybactwa śródlądowego, technik weterynarii

Uczeń:

- 1) wykonuje czynności kontrolno-obsługowe ciągników rolniczych;
- 2) stosuje przepisy prawa dotyczące ruchu drogowego;
- 3) przestrzega zasad kierowania ciągnikiem rolniczym;
- 4) wykonuje czynności związane z prowadzeniem i obsługą ciągnika rolniczego w zakresie niezbędnym do uzyskania prawa jazdy kategorii T;
- 5) stosuje programy komputerowe wspomagające wykonywanie zadań.

PKZ(ROL.e) Umiejętności stanowiące podbudowę do kształcenia w zawodach: ogrodnik, technik ogrodnik, pszczelarz, technik pszczelarz, rolnik, technik rolnik, technik architektury krajobrazu, technik hodowca koni, operator maszyn leśnych, technik leśnik, rybak śródlądowy, technik rybactwa śródlądowego, technik weterynarii

Uczeń:

- 1) rozróżnia pojazdy, maszyny, urządzenia i narzędzia stosowane w produkcji rolniczej;

- 2) rozpoznaje części i podzespoły pojazdów, maszyn i urządzeń;
- 3) rozpoznaje rodzaje korozji oraz określa sposoby ochrony metali przed korozją;
- 4) rozróżnia czynniki siedliska i zabiegi uprawowe;
- 5) rozpoznaje gleby i ocenia ich wartość rolniczą;
- 6) klasyfikuje nawozy i ocenia ich wpływ na glebę i rośliny;
- 7) rozpoznaje gatunki roślin i zwierząt;
- 8) rozpoznaje rośliny uprawne i chwasty;
- 9) rozpoznaje rasy i typy użytkowe zwierząt gospodarskich;
- 10) stosuje programy komputerowe wspomagające wykonywanie zadań.PKZ(R.j)

5.3. Zalecane wymagania wstępne w zakresie kompetencji personalnych i społecznych (KPS)

1. Umiejętności w zakresie kompetencji personalnych i społecznych (KPS)²

Uczeń:

- 1) przestrzega zasad kultury i etyki podczas realizacji zadań zawodowych;
- 2) planuje wykonanie zadania;
- 3) wykazuje się kreatywnością i otwartością na zmiany;
- 4) stosuje techniki radzenia sobie ze stresem;
- 5) aktualizuje wiedzę i doskonali umiejętności zawodowe;
- 6) stosuje zasady komunikacji interpersonalnej;
- 7) stosuje metody i techniki rozwiązywania problemów;
- 8) współpracuje w zespole.

---

² kompetencje personalne i społeczne powinny być nadal kształtowane na kursie umiejętności zawodowych

6. Plan nauczania

Plan nauczania kursu umiejętności zawodowych OGR.02.4. Prowadzenie produkcji warzywnej

Lp.	Dział programowy	Łączna liczba godzin na realizację	Liczba godzin realizowanych w formie e-learningu
1.	Materiały konstrukcyjne i eksploatacyjne stosowane w pojazdach, maszynach i urządzeniach rolniczych i sposoby ochrony przed korozją.	20	10
2.	Środki techniczne stosowane w produkcji rolniczej.	20	10
3.	Dokumentacja techniczna pojazdów, maszyn i urządzeń rolniczych.	25	10
4.	Obsługa urządzeń i systemów energetyki odnawialnej w gospodarstwie.	20	10
5.	Obsługa urządzeń wodnych i wodociągowych stosowanych w gospodarstwie.	20	5
6.	Dobór pojazdów i środków transportu do rodzaju prac wykonywanych w rolnictwie.	15	5
7.	Czynności związane z przeglądami technicznymi oraz konserwacją pojazdów, maszyn i urządzeń rolniczych.	15	5
8.	Środki techniczne wykorzystywane w chemicznej ochronie roślin.	15	5
Razem		150	60

7. Treści nauczania i opis efektów kształcenia

Efekty z podstawy programowej Uczeń:	Uszczegółowione efekty kształcenia Słuchacz:	Treści nauczania
1) rozpoznaje materiały konstrukcyjne i eksploatacyjne stosowane w pojazdach, maszynach i urządzeniach rolniczych;	1) określa właściwości materiałów konstrukcyjnych 2) rozróżnia materiały wykorzystywane w konstrukcjach pojazdów rolniczych 3) rozróżnia materiały wykorzystywane w konstrukcjach maszyn i narzędzi rolniczych 4) klasyfikuje materiały eksploatacyjne 5) dobiera materiały eksploatacyjne do zastosowania w pojazdach, maszynach i urządzeniach rolniczych	Materiały konstrukcyjne i eksploatacyjne stosowane w pojazdach, maszynach i urządzeniach rolniczych.
2) określa sposoby ochrony przed korozją;	1) określa przyczyny powstawania korozji 2) rozróżnia rodzaje korozji 3) dobiera sposoby ochrony przed korozją	Sposoby ochrony przed korozją
3) rozróżnia środki techniczne stosowane w produkcji rolniczej;	1) klasyfikuje środki techniczne 2) określa zastosowanie maszyn i urządzeń w produkcji zwierzęcej 3) rozpoznaje części i podzespoły pojazdów rolniczych 4) rozpoznaje narzędzia, maszyny i urządzenia rolnicze, ich podzespoły i części	Środki techniczne stosowane w produkcji rolniczej.
4) posługuje się dokumentacją techniczną pojazdów, maszyn i urządzeń rolniczych;	1) określa czynności obsługowe na podstawie instrukcji 2) dobiera części i podzespoły na podstawie katalogów części 3) odczytuje zapisy zawarte w instrukcjach, katalogach i normach pojazdów, maszyn i urządzeń rolniczych 4) sporządza zamówienia na materiały eksploatacyjne i części zamienne	Zasady posługiwania się dokumentacją techniczną pojazdów, maszyn i urządzeń rolniczych.
5) obsługuje urządzenia i systemy energetyki odnawialnej w gospodarstwie;	1) określa sposoby pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych 2) rozróżnia urządzenia i systemy w energetyce odnawialnej 3) określa czynności obsługowe urządzeń stosowanych do pozyskiwania energii odnawialnej	Obsługa urządzeń i systemów energetyki odnawialnej w gospodarstwie.
6) obsługuje urządzenia wodne i wodociągowe stosowane w gospodarstwie;	1) określa budowę urządzeń wodociągowych 2) wyjaśnia zasadę działania urządzeń wodociągowych 3) określa czynności obsługowe urządzeń wodociągowych 4) określa sposoby konserwacji	Obsługa urządzeń wodnych i wodociągowych stosowanych w gospodarstwie.

Efekty z podstawy programowej Uczeń:	Uszczegółowione efekty kształcenia Słuchacz:	Treści nauczania
	urządzeń wodno-melioracyjnych	
7) dobiera pojazdy i środki transportu do rodzaju prac wykonywanych w rolnictwie;	<ol style="list-style-type: none"> 1) określa rodzaje środków transportowych 2) określa zastosowania środków transportowych 3) dobiera ciągniki rolnicze do wykonywania prac transportowych 4) dobiera środki transportowe do przewozu określonych ładunków; 	Pojazdy i środki transportu do rodzaju prac wykonywanych w rolnictwie.
8) przygotowuje do pracy pojazdy, maszyny, narzędzia i urządzenia;	<ol style="list-style-type: none"> 1) określa wpływ regulacji maszyn i narzędzi na jakości wykonanej pracy 2) określa parametry pracy maszyn i narzędzi rolniczych zgodnie z wymaganiami agrotechnicznymi zabiegów 3) wskazuje sposoby zestawiania agregatów ciągnikowych 4) dobiera parametry pracy maszyn i narzędzi rolniczych 5) wykonuje regulację parametrów pracy maszyn i narzędzi rolniczych 	Pojazdy, maszyny, narzędzia i urządzenia.
9) wykonuje czynności związane z przeglądami technicznymi oraz konserwacją pojazdów, maszyn i urządzeń rolniczych;	<ol style="list-style-type: none"> 1) ustala zakres czynności poszczególnych przeglądów technicznych pojazdów, maszyn i urządzeń rolniczych 2) ocenia stan techniczny pojazdów, maszyn, narzędzi i urządzeń rolniczych 3) ustala zakres konserwacji pojazdów, maszyn i urządzeń rolniczych 4) wykonuje przeglądy techniczne ciągników rolniczych 5) wykonuje przegląd techniczny przyczepy rolniczej 6) wykonuje przeglądy maszyn i urządzeń rolniczych 	Czynności związane z przeglądami technicznymi oraz konserwacją pojazdów, maszyn i urządzeń rolniczych
10) eksploatuje środki techniczne wykorzystywane w chemicznej ochronie roślin	<ol style="list-style-type: none"> 1) dobiera końcówki rozpylaczy opryskiwacza do wykonania określonego zabiegu 2) określa zakres czynności przeglądu opryskiwacza 3) oblicza dawkę środka chemicznego 4) wykonuje kalibrację opryskiwacza 5) sporządza ciecz roboczą do wykonania zabiegu chemicznej ochrony roślin 6) wykonuje symulację zabiegów chemicznej ochrony; 	Środki techniczne wykorzystywane w chemicznej ochronie roślin

8. Sposób osiągnięcia celów kształcenia

8.1. Zadania do wykonania dla słuchaczy

Wykonywanie czynności obsługi instalacji i urządzeń wodociągowych i urządzeń wodno-melioracyjnych w gospodarstwie.

Zadanie 1.

Przedstaw zasady i wykonaj obsługę codzienną instalacji i wskazanych urządzeń wodociągowych, urządzeń wodno-melioracyjnych (przy pomocy dostępnego sprzętu) stosowanych w gospodarstwie uwzględniając wymogi bhp i wymogi sanitarne dotyczące wody dla zwierząt.

Wykonywanie czynności doborem środków transportu do rodzaju prac wykonywanych w rolnictwie.

Zadanie 1.

Zaproponuj zastosowanie maszyn do produkcji rolniczej, przygotowanie do pracy tych maszyn do wykonywania określonych prac. Na podstawie opisu wykonywanych prac przyporządkuj odpowiednie maszyny i narzędzia ustawiając je w ciągu technologicznym. Przygotuj do pracy wybrane maszyny rolnicze (narzędzia rolnicze), wykonaj przegląd codzienny maszyny rolniczej zgodnie z poleceniem instrukcji obsługi.

8.2. Warunki realizacji kształcenia na kursie umiejętności zawodowych

Zajęcia praktyczne powinny odbywać się w pomieszczenia dydaktycznych

Pracownia produkcji roślinnej wyposażona w:

- stanowisko komputerowe dla nauczyciela z dostępem do internetu, urządzenie wielofunkcyjne, projektor multimedialny, pakiet programów biurowych, profile glebowe, próbki nasion roślin uprawnych, okazy naturalne roślin i chwastów, atlasy roślin uprawnych, chwastów i szkodników, zielniki roślin uprawnych i chwastów, przyrządy pomiarowe klimatycznych i glebowych czynników siedliska, modele narzędzi i maszyn do uprawy gleby, nawożenia, ochrony i zbioru roślin uprawnych, przykładowe karty technologiczne dotyczące produkcji roślinnej.

Pracownia produkcji zwierzęcej wyposażona w:

- stanowisko komputerowe dla nauczyciela z dostępem do internetu, urządzenie wielofunkcyjne, projektor multimedialny, pakiet programów biurowych, przekroje i modele anatomiczne zwierząt, próbki pasz i komponentów paszowych, oprogramowanie do układania dawek pokarmowych, normy żywienia zwierząt, przykładowe karty technologiczne dotyczące produkcji zwierzęcej.

Pracownia techniki rolniczej wyposażona w:

- stanowisko komputerowe dla nauczyciela z dostępem do internetu, urządzenie wielofunkcyjne, projektor multimedialny, pakiet programów biurowych, przykładowe karty technologiczne organizacji pracy środków technicznych, katalogi pojazdów, maszyn i narzędzi oraz ich części, instrukcje obsługi pojazdów i maszyn rolniczych.

Warsztaty szkolne wyposażone w:

- instrukcje obsługi maszyn i urządzeń, maszyny, narzędzia i urządzenia stosowane w produkcji rolniczej, (co najmniej: pług zagonowy lub obracalny, brona zębowa, kultywator, rozsiewacz nawozów, roztrzaskacz obornika, narzędzie do upraw międzyrzędowych, siewnik rzędowy uniwersalny, siewnik punktowy, opryskiwacz ciągnikowy, kosiarkę rotacyjną, maszyny do zbioru i konserwacji zielonek, ładowarkę czołową lub chwytakową), pojazdy do nauki jazdy (ciągniki rolnicze, przyczepy), poligon do nauki pracy maszynami rolniczymi. Ponadto szkoła zapewnia dostęp do gospodarstw rolnych lub gospodarstwa szkolnego, wyposażonych w:

- budynki inwentarskie z żywymi zwierzętami, płytę obornikową, kompostownik, zbiornik na gnojówkę i gnojowicę, magazyny do przechowywania produktów rolniczych, magazyny do przechowywania pasz, nawozów mineralnych i środków ochrony roślin, garaże i wiaty na maszyny, pola z roślinami uprawnymi, łąki, pastwiska, działkę agrobiologiczną.

Zajęcia indywidualne z uczniem:

- nauka jazdy w zakresie kategorii T, zgodnie z przepisami dotyczącymi kierujących pojazdami,
- nauka pracy i eksploatacji agregatów maszynowych w wymiarze co najmniej 6 godzin.

Uczeń jest przygotowywany do kierowania pojazdem silnikowym oraz do egzaminu państwowego na prawo jazdy odpowiedniej kategorii, zgodnie z przepisami dotyczącymi kierujących pojazdami.

Uczeń jest przygotowywany do uzyskania uprawnienia do prowadzenia doradztwa dotyczącego środków ochrony roślin, w zakresie stosowania środków ochrony roślin, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin (Dz. U. z 2018 r. poz. 1310, z późn. zm.).

Zaleca się stosowanie następujących metod dydaktycznych: lekcji odwróconej, pokazu z instruktażem oraz ćwiczeń praktycznych. Podczas realizacji programu kursu należy korzystać z dostępnych materiałów i środków dydaktycznych oraz instrukcji wykonywania ćwiczeń w celu kształtowania umiejętności samodzielnego zdobywania wiedzy i stosowania jej w praktyce.

8.3. Środki i materiały dydaktyczne

W procesie nauczania-uczenia się wskazane jest stosowanie technik i metod kształcenia na odległość z wykorzystaniem nowoczesnych zasobów dostępnych na Podlaskiej Platformie Edukacyjnej.

W czasie realizacji programu kursu umiejętności zawodowych zaleca się stosowanie materiałów i środków dydaktycznych, takich jak:

- e-podręcznik,
- prezentacje multimedialne,
- filmy dydaktyczne dotyczące technik wykonywanych podczas masażu
- zestawy ćwiczeń,
- instrukcje do ćwiczeń,
- programy komputerowe,
- prezentacje multimedialne,
- pokaz z objaśnieniem,
- ćwiczenia praktyczne,
- tablice,
- plansze,
- metoda projektów.

8.4. Formy organizacyjne zajęć

Zajęcia powinny być realizowane w grupach do 8 osób, w zespołach 2 osobowych lub indywidualnie.

8.5. Kryteria oceny i metod sprawdzania efektów kształcenia

W procesie oceniania osiągnięć edukacyjnych słuchaczy należy uwzględnić wyniki wszystkich metod sprawdzania efektów kształcenia zastosowanych przez nauczyciela: testów i zadań dostępnych na platformie e-learningowej oraz ćwiczeń i zadań praktycznych.

Zaleca się systematyczne ocenianie postępów słuchaczy oraz bieżące udzielanie informacji zwrotnych dotyczących wykonywanych ćwiczeń i zadań.

Oceniając osiągnięcia słuchaczy należy zwrócić uwagę na umiejętność korzystania z zasobów dostępnych on-line oraz prowadzonych instruktaży, pokazów z objaśnieniem, dostępnej dokumentacji technicznej, katalogów oraz norm. Szczególną uwagę należy zwracać na samodzielność i poprawność wykonywania ćwiczeń oraz zadań praktycznych.

8.6. Formy indywidualizacji pracy słuchaczy

Indywidualizacja pracy powinna polegać na dostosowaniu stopnia trudności zadań oraz czasu ich wykonywania do potrzeb i możliwości słuchaczy z dbałością o kształtowanie kompetencji personalnych i społecznych.

8.7. Wskazania dla prowadzącego zajęcia

Prowadzący zajęcia powinien:

- motywować słuchaczy do pracy,
- monitorować aktywność słuchaczy na platformie e-learningowej,
- dostosowywać stopień trudności planowanych ćwiczeń do możliwości słuchaczy,
- uwzględniać zainteresowania słuchaczy,

- przygotowywać zadania o różnym stopniu trudności i złożoności,
- zachęcać słuchaczy do korzystania z e-zasobów oraz różnych źródeł informacji,
- uwzględniać formy indywidualizacji pracy słuchaczy.

9. Zalecana literatura

Kurek J., Wójcicki Z. 2011. Techniczna i ekologiczna modernizacja wybranych gospodarstw rodzinnych. Cz. IV. Wyposażenie i działalność badanych obiektów w 2010 r. Monografia. Falenty – Warszawa, Wydaw. ITP.

Muzalewski A. 2005. Dobór maszyn oraz koszty i efekty modernizacji gospodarstw rolnych. W: Stan i kierunki rozwoju techniki oraz infrastruktury rolniczej w Polsce. Pr. zbior. Red. A. Szeptycki. Warszawa.

Muzalewski A. 2008. Zasady doboru maszyn rolniczych. Warszawa.

Kulka A. Technika w rolnictwie cz. 1 i 2, Wyd. Rea

Kinga Sitarska-Okła Obsługa środków technicznych stosowanych w rolnictwie. Kwalifikacja R.3.3 Podręcznik do zawodu rolnik, technik rolnik, technik agrobiznesu. Warszawa 2018, Wyd. WSiP

Kulka „Technika w rolnictwie”, wyd. REA

Produkcja roślinna cz. I, II (Hortpress W-wa) „Podstawy produkcji roślinnej” praca zbiorowa (PWRiL)

Aleksander Lisowski, „Podstawy techniki” (REA)

Tadeusz Lewandowski „Rysunek techniczny dla mechaników”, wyd. WSiP

Piotr Zając „Silniki pojazdów samochodowych” cz. I i II (WKŁ)

Alojzy Skrobaccki „Pojazdy rolnicze”, wyd. WSiP

Kazimierz Dreszer „Maszyny rolnicze” (PIMR)

Andrzej Chochowski „Elektrotechnika z automatyką” wyd. WSiP

S. Orzełowski „Naprawa i obsługa pojazdów samochodowych” wyd. WSiP

J. Kuczewski, Podstawy eksploatacji maszyn rolniczych” wyd. WSiP

Zasoby sieciowe dostępne na dzień 15 grudnia 2018 roku

<https://www.youtube.com/watch?v=LRZRScbBIVU>

Netografia dostępna na dzień 01.06.2019 roku

<https://www.youtube.com/watch?v=jTQh8x3cnIw>

<https://www.youtube.com/watch?v=pgmLRlv9EtI>

10. Sposób i forma zaliczenia

Warunkiem ukończenia kursu umiejętności zawodowych jest uzyskanie zaliczenia w formie ustalonej przez podmiot prowadzący kurs. Osoba, która uzyskała zaliczenie, otrzymuje

zaświadczenie o ukończeniu kursu umiejętności zawodowych. Wzór zaświadczenia określony jest w załączniku nr 2 do rozporządzenia³.

11. Potwierdzenie uzyskania umiejętności zawodowych

Ukończenie kursu umiejętności zawodowych umożliwia przystąpienie do egzaminu przeprowadzanego przez Komisję ds. walidacji i certyfikacji efektów kształcenia. Po pomyślnym złożeniu egzaminu słuchacz otrzyma certyfikat potwierdzający umiejętności zawodowe w zakresie w zakresie diagnozowania elektrycznych i elektronicznych układów pojazdów samochodowych.

Szczegółowy opis procesu walidacji i certyfikacji efektów kształcenia zamieszczono w Standardzie egzaminacyjnym umiejętności zawodowych ROL.04.6. Obsługa środków technicznych stosowanych w rolnictwie.

---

³ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2017 r. w sprawie kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych. (Dz. U. poz. 1632)